

Kennisbijeenkomst Leefomgeving 14 januari

Interprovinciaal Overleg

Investeer in het Vergunning, Toezicht en Handhavings(VTH)-stelsel

Wij vinden het belangrijk dat onze inwoners veilig kunnen wonen in een gezonde, schone leefomgeving. Als provincies zijn wij verantwoordelijk voor de vergunningverlening aan, het toezicht houden op, en handhaving op risicovolle bedrijven. De financiering van dit stelsel én het wettelijk instrumentarium hiervoor kan echter beter. Provincies en gemeenten dragen nu € 640 miljoen per jaar bij aan de omgevingsdiensten.

We vragen lenW, als stelselverantwoordelijke voor VTH, om jaarlijks structureel €30-€60 miljoen extra beschikbaar te stellen. Dit om investeringen mogelijk te maken die het stelsel versterken, specifiek op die zaken die overkoepelend en nationaal van belang zijn; kennisontwikkeling en digitalisering. Voor de digitaliseringsslag is het noodzakelijk om deze aan te laten sluiten op het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

Verder ligt op dit moment het wetsvoorstel versterking VTH-stelsel ter consultatie voor. Het wetsvoorstel legt een aantal afspraken vast over omvang, kwaliteit van uitvoering door omgevingsdiensten en de wijze van rapporteren door het ministerie, waar de provincies zich in kunnen vinden. Maar daarnaast geeft het de staatssecretaris de mogelijkheid om direct op gemeenten in te grijpen door middel van interbestuurlijk toezicht (IBT). Dat staat haaks op hoe IBT in Nederland is ingericht, waarbij conform uitgangspunten 'nabijheid' en 'enkelvoudigheid', toezicht wordt uitgevoerd door de naast hoger gelegen bestuurslaag. In dit geval de provincie. De provincies hebben aangeboden om hierover met het ministerie in gesprek te gaan, om zo tot een andere invulling te komen.

Zorgen over voorstel vervoer van gevaarlijke stoffen per spoor

Provincies en gemeenten maken zich grote zorgen over het kabinetsvoorstel voor het vervoer van gevaarlijke stoffen per spoor. Met dit voorstel worden geen grenzen meer gesteld aan de hoeveelheid gevaarlijke stoffen die door dichtbevolkte gebieden wordt vervoerd. Dat beperkt de mogelijkheden om risico's te beheersen. Tegelijkertijd belemmert het voorstel de woningbouw, doordat binnen 300 meter van aangewezen spoorlijnen extra bouwvoorschriften gaan gelden, ook op plekken waar nauwelijks gevaarlijke stoffen worden vervoerd. Ook moeten bij nieuwe basisscholen, ziekenhuizen en andere kwetsbare gebouwen binnen 200 meter van die routes, ongeacht het feitelijke risico, extra veiligheidsmaatregelen worden getroffen.

In vervolg op de [moties](#) die uw Kamer heeft aangenomen, vragen we u er bij de staatssecretaris op aan te blijven dringen het huidige voorstel robuust basisnet aan te vullen, zodat het een robuust systeem wordt voor alle partijen. Dat vraagt een balans tussen de belangen van vervoer gevaarlijke stoffen, gebiedsontwikkeling en een verantwoord veiligheidsniveau. Nu ontbreekt dit evenwicht.

Dat vraagt de volgende noodzakelijke stappen:

1. Een basisnet dat is beperkt tot alleen de routes waarover substantiële hoeveelheden gevaarlijke stoffen gaan;
2. Een gemeenschappelijk toetsingskader (risicoplafonds): afspreken wanneer het risico van het vervoer van gevaarlijke stoffen onaanvaardbaar groot wordt;
3. Het behoud van de wettelijke mogelijkheid tot routesturing als zachte sturingsmogelijkheden onvoldoende blijken te werken.

Actieve aanpak PFAS voor een gezonde leefomgeving

De PFAS-vervuiling in Nederland is omvangrijk en vormt een groeiend probleem voor zowel mens als milieu. Uit onderzoek naar bodem en grondwater blijkt dat PFAS op veel plekken voorkomt. Concentraties zijn meetbaar in voedsel, zeeschuim en zelfs in het menselijk bloed. Provincies en gemeenten maken zich daarom ernstig zorgen over de gezondheid van inwoners en de betaalbaarheid van het herstel van de leefomgeving.

Om verdere verspreiding van PFAS te voorkomen en de bestaande verontreiniging aan te pakken, vragen we het Rijk om:

1. Meer regie en een samenhangende landelijke aanpak, zoals de aanstelling van een Nationaal Coördinator PFAS, die zorgt voor afstemming tussen overheden en een integrale strategie voor sanering, preventie en communicatie.
2. In Brussel te blijven aandringen op een zo snel en volledig mogelijk Europees PFAS-restrictievoorstel.
3. Te investeren in onderzoek naar alternatieven, in kennisontwikkeling voor een uniforme VTH-aanpak bij lozingen op en in (riool)water en in onderzoek naar PFAS-vrije gewasbeschermingsmiddelen.
4. Een landelijk beoordelingskader op te stellen voor Vermijdings- en Reductieprogramma's (VRP's) en de minimalisatieplicht nader in te vullen
5. PFAS toe te voegen als specifieke verontreinigende stof onder de Kaderrichtlijn Water.

Nationaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit

Een juridisch bindend nationaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit is noodzakelijk om overschrijdingen te voorkomen, gezondheid te beschermen en maatschappelijke opgaven zoals woningbouw niet te blokkeren. Bij de invoering van de aangescherpte Europese luchtkwaliteitsrichtlijn roepen wij u daarom op om bij de staatssecretaris aan te dringen op:

1. Een nationaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit met juridische binding.
2. Het verkrijgen van inzicht in de haalbaarheid van de aangescherpte EU-grenswaarden.

3. Een realistische routekaart en bronaanpak voor gebieden met risico op overschrijding.
4. Structurele financiering en ondersteuning van provincies en gemeenten.

Staalslakken – Tijd voor duidelijkheid en regie

Staalslakken, restproduct van staalproductie, worden al jaren toegepast in wegen, dijken en waterwerken. Wat begon als een circulaire oplossing, leidt nu tot zorgen over gezondheid, milieu en hoge saneringskosten. De maatschappelijke onrust heeft geleid tot een tijdelijke stop op gebruik op land. Provincies steunen deze maatregel, maar vragen om fundamentele keuzes en landelijke regie. Niet alleen bij toepassing op land, maar ook water.

Voor provincies zijn de volgende zaken nodig:

1. Onafhankelijk en volledig onderzoek naar risico's op land én in water.
2. Heldere criteria voor toepassing van staalslakken.
3. Behoud en versterk het vergunningstelsel.
4. Locaties in beeld brengen, saneringsplannen opstellen en financiering mogelijk maken.
5. Het informeren van belanghebbenden.

Gezonde leefomgeving

Gezonde leefomgeving is een breed begrip en hangt samen met veel van de bovenstaande onderwerpen. Het rapport Industrie en Omwonenden van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) heeft de maatschappelijke discussie over het beschermen van omwonenden tegen schadelijke emissies aangewakkerd. Een belangrijke conclusie uit het rapport is dat voldoen aan wet- en regelgeving op dit moment niet vanzelfsprekend betekent dat de gezondheid van omwonenden voldoende beschermd wordt. Als bevoegd gezagen maken wij ons al langere tijd hard voor dat nationale wet- en regelgeving wordt aangepast, zodat gezondheid daarin beter geborgd is.

Op dit moment worden slechts enkele acties uit de vele aanbevelingen verder verkend. Deze acties vragen om de nodige extra inzet van de provincies, gemeenten en uitvoerende omgevingsdiensten. Alhoewel daarmee positieve stappen worden gezet, zou er meer ambitie mogen spreken uit de actieagenda en zou de uitwerking van een groter aantal aanbevelingen de extra inzet beter rechtvaardigen.

Voor provincies zijn de volgende zaken van belang:

1. Transparantie en voldoende middelen voor zowel de uitvoering van pilots als structurele borging van uitvoeringsmaatregelen, volgend uit het OvV rapport.
2. Een duidelijke, juridisch verankerde handreiking voor het voorzorgsbeginsel.
3. Een gezamenlijk opgesteld uitvoeringsprogramma waarin de aanbevelingen van de OVV zijn geborgd, binnen een op de toekomst gericht Nationaal Milieuprogramma.